

INNEHÅLL:

BESLUT "NATURRESERVAT NORRA GÄLLSJÖN": 1989-12-18
SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT NORRA GÄLLSJÖN": 1989-12-18
REGISTERUPPGIFTER "NATURRESERVAT NORRA GÄLLSJÖN"

LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN
Miljövårdsenheten
Miljödir S-Å Svenson

BESLUT: 1989-12-18
DNR: 2311-4966-89 (2034)

BILDANDE AV NATURRESERVATET NORRA GÄLLSJÖN I ORSA KOMMUN.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Namn:	Naturreseptatet Norra Gällsjön
Kommun:	Orsa
Socken:	Orsa
Läge:	Ca 25 km VNV om Noppikoski
Kartblad:	Ekonomiska kartbladen 15E 5f och 6f
Gräns:	Innerkanten av den kraftigt streckade linjen på bifogad karta, bilaga 1
Fastighet:	Besparingsskogen 1:1
Areal:	406 ha
Naturvårdsförvaltare:	Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Norra Gällsjön är en gränssjö mellan Kopparbergs län och Jämtlands län i nordligaste Orsa kommun. Sjön ligger på 582 meters höjd över havet medan omgivande marker höjer sig till som mest 710 m ö h vid Råbergets topp.

Berggrunden utgörs av granit och jordarten är en blockig näringsfattig morän.

Området för naturgeografiskt till norra Norrlands barrskogsområden och bergkullslätter.

Gammal, gles tallskog, ofta med underväxt av gran, tall och björk, överväger i området. Vissa sänkor samt Råberget slutning är bevuxna med granskog av högre bonitet. Skogstypen är huvudsakligen rott ristyp med inslag av frisk ristyp i granpartierna. Råbergets topp är glest beskogad med ett fältskikt av ljungdominerad fuktig ristyp.

Enstaka träd når 400 års ålder. Talrika brandspår samt enstaka äldre stubbar efter dimensionsavverkningar påträffas.

Flora och fauna har en utpräglad nordlig prägel. Faunan är den för trakten typiska. Sällsyntare inslag kan förväntas bland den lägre faunan, bland annat tack vare tillgången på död ved i olika nedbrytningsstadier. Kärlväxtfloran är trivial. Kryptogamfloran är däremot av stort intresse. Värdefulla inslag är t.ex. varglav och den sällsynta vedsvampen lappticka.

ÄRENDET BEREDNING

Norra Gällsjön uppmärksammades i naturvårdssammanhang i samband med länets urskogsinventering. Skogen befans då äga högsta urskogsvärde vilket sedermera gjort att området klassats som riksintresse för naturvården.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Det beskrivna området, som avgränsas med innerkanten av en streckad linje på bifogad karta (bilaga 1), bör av skäl som ovan nämnts särskilt skyddas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1975:1025) området som naturreservat.

Ändamålet med reservatet skall vara att bevara områdets urskogsprägel med förutsättningar för dess djur och växtliv att utvecklas naturligt och ostört.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484 omtryckt 1987:939, 9 § därefter ändrad 1988:715) vilka anges nedan.

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 8 § NATURVÅRDSLAGEN OM INSKRÄNKNING I RÄTTEN ATT FÖRFOGA ÖVER FASTIGHETEN INOM RESERVATET

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. uppföra helt ny byggnad eller anläggning,
2. spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa eller dämna,
3. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd,
4. upparbeta dött träd eller vindfälle annat än längs stigen till husen vid Norra Gällsjön och intill dessa,
5. anlägga mark- eller luftledning,
6. framföra motordrivet fordon annat än längs stigen till husen vid Norra Gällsjön,
7. jaga annat än älg, rådjur, räv och hare,
8. gräva upp eller plocka örter, mossor, svampar och lavar.

För transport av fälld älg får älgdragare användas under förutsättning att markskador undviks och att älgdragaren är av sådan typ att den drivs med band och manövreras av person som går vid sidan om älgdragaren (s.k. "järnhäst").

Punkt A2 innebär ej hinder för att vidmakthålla befintlig damm. Om åtgärder behöver vidtas för dammen skall samråd ske med länsstyrelsen.

Punkt A3 innebär att bestämmelserna i 20 § skogsvårdslagen om bekämpning av skadeinsekter ej skall gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog utanför naturreservatet som följd av att - i enlighet med reservatsföreskrifterna - åtgärder för att förebygga eller bekämpa insektsspridning inte vidtagits inom reservatet, bedöms frågan om ersättning härför enligt skadeståndsrättsliga regler.

B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 9 § NATURVÅRDSLAGEN OM SKYLDIGHET ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet.

1. Utmärkning och upplysning om reservatet.
2. Utförande och underhåll av anläggning eller anordning för allmänhetens friluftsliv, nämligen stigar och leder och parkeringsplats enligt skötselplanen.

C. FÖRESKRIFTER ENLIGT 10 § NATURVÅRDSLAGEN OM VAD ALLMÄNHETEN HAR ATT IAKTTA INOM RESERVATET

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon,
2. gräva upp eller plocka örter, mossor, svampar eller lavar,
3. fånga eller insamla djur,
4. göra åverkan på torra träd eller vindfällan.

Undantag skall gälla för naturvårdsförvaltaren att vid snötäckt mark framföra snöskoter vid tillsyn och förvaltning.

D. FÖRESKRIFTER ENLIGT 9 § NATURVÅRDSFÖRORDNINGEN RÖRANDE NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN AV RESERVATET

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltning m.m. som framgår av skötselplanen, bilaga 2. Inom ramen för denna kan länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen.
2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS

- 031522) och enligt naturvårdsverkets anvisningar.
3. Naturvårdsförvaltare skall vara Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län som fortlöpande skall samråda med länsstyrelsen vid förvaltningen.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Lilly Hansson jämte ledamöterna Per-Erik Aarnseth, Bertil Andersson, Börje Andersson, Karl Boo, Karl-Gustaf Holmén, Eva Kungsmark, Per Lindevall, Bengt Nylund, Lennart Nyman, Olle Olsson, Margareta Rud, Lillemor Rudholm, Lennart Thorslund och Nicke Welin-Berger.

I den slutliga handläggningen av detta ärende deltog även länsråd Leif Svensson, överlantmätare Bengt Andersson, länsassessor Sten Carlborg, länsantikvarie Ulf Löfwall, länsarkitekt P Folke Nyholm och miljövårdsdirektör Stig-Åke Svenson, föredragande.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, blankett 2:1.

Lilly Hansson

Stig-Åke Svenson

Bilagor:

1. Kartor, 1-3
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar, blankett 2:1
4. Registeruppgifter

SKÖTSELPLAN NORRA GÄLLSJÖN

BILAGA 2

UPPRÄTTAD AV LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN 1989-01-02
FASTSTÄLLD AV LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN 1989-12-18

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET NORRA GÄLLSJÖN, ORSA KOMMUN

I ALLMÄN BESKRIVNING

- 1 ADMINISTRATIVA DATA
(Se reservatsbeslutet)

2 GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER (Se reservatsbeslutet)

3 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Norra Gällsjön är en gränssjö mellan Kopparbergs län och Jämtlands län i nordligaste Orsa kommun. Sjön ligger på 582 meters höjd över havet medan omgivande marker höjer sig till som mest 710 m ö h vid Råbergets topp.

Berggrunden utgörs av granit och jordarten är en blockig näringsfattig morän.

Området avrinner till Ore älv, huvudsakligen genom Gällsjöbäcken.

Skogen är till stor del dominerad av gammal, gles tallskog med enstaka träd uppemot 400 års ålder. Underväxt av gran, tall och björk är vanligt. Vissa svackor samt Råbergets sluttning är bevuxna med granskog, vid Råberget delvis av god bonitet. Skogstypen är huvudsakligen torr ristyp med inslag av frisk ristyp i granpartierna. Råbergets topp är glest beskogad och har ett fältskikt av ljungdominerad fuktig ristyp.

Stubbar efter äldre genomhuggningar samt talrika brandljud i tallarna och kolade högstubbar visar på de faktorer som skapat dagens skogstillstånd.

Ett antal småmyrar finns i området, störst är den di-kade Lackalamm. Sluttande tuvsävdominerade fastmattekärr är typiska.

Områdets kärlväxtflora är trivial. Bland kryptogamerna torde dock flera intressanta arter förekomma. Varglav samt den sällsynta vedsvampen lappticka är ett par exempel.

Faunan är den för trakten typiska. Sällsyntare inslag kan förväntas bland den lägre faunan.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

En nyare skogskoja samt ett gammalt båthus finns vid Gällsjöns östra strand. En gammal skogshuggarkoja vid Gällsjöbäcken är numera riven och flyttad. Nära platsen för denna koja finns rester efter en myrmalmsblästa.

3.3 Markanvändning

Dagens markanvändning inskränker sig till jakt, skogsbruk och i viss mån fiske. Jakträtten tillhör Besparingsskogen.

3.4 Tillgänglighet

Området närmast Gällsjön nås via en dålig skogsbilväg från Tjäderåsen, ca 25 km VNV Noppikoski. De södra delarna tangeras av skogsbilvägar som kommer söder ifrån. Parkeringsmöjligheter finns på ett flertal ställen.

3.5 Slitage- och störningskänslighet

Vegetationen vid Norra Gällsjön är ganska tålig mot slitage.

Störningskänslig fauna kan med tanke på områdets karaktär förväntas uppträda emellanåt. Områdets storlek och ringa besökarantal gör dock att störning inte behöver uppstå.

3.6 Källuppgifter

Lundqvist, R.: Urskogar och fjällurskogar i Kopparbergs län. Opubl. rapport på länsstyrelsen.

Rynéus, T. 1984: Översiktlig naturinventering, Orsa kommun. Information N 1984:2 från länsstyrelsen.

Statens naturvårdsverk. 1982: Urskogar, norra Sverige. SNV PM 1509.

Kartor

Topografiska kartan Älvho 15ENO.

II PLANDEL

1 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Som övergripande mål för reservatets skötsel skall gälla att skydda och bevara områdets i huvudsak opåverkade ekosystem.

1.2 Generella riktlinjer

1.2.1 Hävd av skogsområdet

Skogsbruk skall inte bedrivas inom reservatet. I omedelbar anslutning till husen vid Norra Gällsjön samt längs stigen dit får dock upparbetning av vindfällena ske.

Brand

Skogen vid Norra Gällsjön är präglad av återkommande bränder, möjligen med undantag av vissa fuktiga granbestånd. Brandbekämpning kommer därför med tiden att få en menlig inverkan på skogstillståndet framför allt vad gäller vissa speciellt anpassade arters krav. För närvarande finns dock ingen säker metod för kontrollerad avbränning varför normal brandbevakning och släckning skall ske. Med tiden bör dock en plan för kontrollerad avbränning upprättas. Eld ska hindras sprida sig till omgivande marker.

Insektsskador

Inom reservatet skall ej vindfällena upparbetas då målsättningen är att bevara områdets urskogsprägel och att växt- och djurliv skall utvecklas fritt. Vid extremt stort antal vindfällena ska övervägas om speciella åtgärder ska vidtagas för att hindra skogsskadeinsekter att spridas.

1.2.2 Jakt

Inom reservatet är enligt föreskrifterna endast jakt på älg, rådjur, räv och hare tillåten. Vid älgjakt bör i möjligaste mån älgdragare undvikas inom reservatet. Om sådan ändå måste användas skall den vara av en modell som godkänts av länsstyrelsen, samt framföras så att markskadorna minimeras.

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Skyddet av den värdefulla naturen är det främsta syftet med reservatet. För att trygga detta syfte bör endast ett extensivt friluftsliv befrämjas inom reservatet. Med tiden kommer dock sannolikt denna typ av reservat att röna större uppskattning med ökat besöksstryck som följd varvid nedanstående riktlinjer får tas upp till förnyad prövning.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Reservatet har tack vare de bägge skogsbilvägarna en god tillgänglighet. Något behov av iordningställda parkeringsplatser utöver de vändplaner som finns föreligger ej.

2.2.2 Friluftsanordningar

Vandringsspår

Stigar, som delvis använts för fordonstransport, leder från vändplanerna i norr i en slinga till kojan vid Gällsjön. En gammal men ännu tydlig stig från Laxsjötorp leder upp på Råberget där den försvinner. Något behov av uppmärkning av stigarna föreligger ej.

Byggnader

De byggnader som ligger vid Norra Gällsjön förvaltas av Besparingsskogen och är ej upplåtna för allmänheten.

2.2.3 Renhållning

Eventuellt skräp skall omhändertas vid tillsyn.

2.2.4 Information

Skyltar med information om Norra Gällsjöns natur och dess skyddsföreskrifter ska tas fram och utplaceras på lämpligt ställe.

2.2.5 Utmärkning av naturreservatets gräns

Reservatets gränser skall märkas upp enligt svensk standard (SIS 031522).

3 TILLSYN

Årlig tillsyn skall utföras av naturvårdsförvaltaren.

4 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Tillsyn: 1 dagsverke/år.

Engångsåtgärder:

Utmärkning av naturreservatets gränser (ca 8 km) samt uppsättning av informationsskyltar, 10 dagsverken.

Framtagande av informationsskyltar, 5 dagsverken.

4.1 Kostnadsfördelning

Staten svarar för kostnaderna i samband med tillsyn, utmärkning och information.

REGISTERUPPGIFTER

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET NORRA GÄLLSJÖN

Namn:	Naturreservatet Norra Gällsjön
Kommun:	Orsa
Socken:	Orsa
Läge:	Ca 25 km VNV Noppikoski
Kartblad:	Ekonomiska kartbladen 15E 5f och 6f
Gräns:	Innerkanten av den kraftigt streckade linjen på bifogad karta, bilaga 1
Fastigheter:	Besparingsskogen 1:1
Naturvårdsförvaltare:	Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län
Markägare:	Nuvarande markägare är Orsa Besparings-skog
Areal:	Totalt 406 ha varav 51 ha vatten
Naturtyper:	299 ha barrskog, 56 ha myr, 51 ha vatten
Landskapstyp:	Skogslandskap, sjö
Naturgeografisk region:	Norra Norrlands och norra Finlands barrskogsområden och bergkullslätter
Skyddsmotiv:	Skogligt Allmänekologiskt
Skyddsföreskrifter:	Indispensabla, totala: A1 - A8 Indispensabla, partiella: -- Dispensabla: --
Skyddsföreskrifter, produktiv skogsmark:	A3, A4
Skyddsföreskrifter, jakt:	A7

Befintliga anlägg.:	Skogskoja och båthus vid Norra Gäll- sjön
Planerade anlägg.:	-
Skötselplan:	Föreskrifter under D
Inventeringar:	Länets urskogsinventering